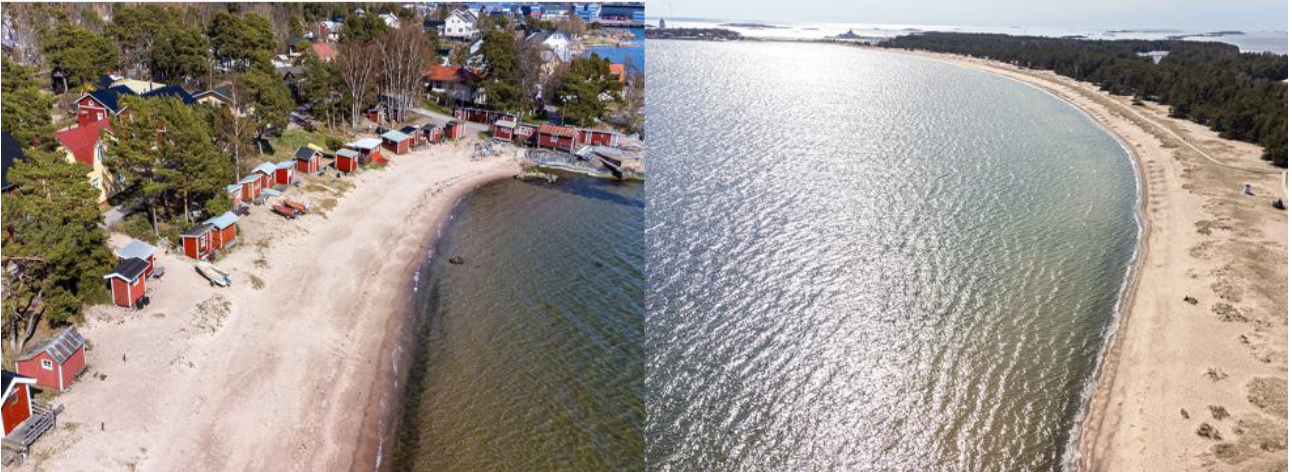

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Kuvat/Bilder
Tajio Kakkonen
Paulina Rokman
Nina Näsänen

Kaupunginvaltuusto xx.xx.2026
Stadsfullmäktige xx.xx.2026

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunta	3
2.	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	4
	2.1. Yleistä taloudesta	4
	2.2. Talouden tasapainoittaminen kuntalain mukaisesti	5
	2.3. Talousarvion toteutuminen	8
	2.4. Keskeisten toimintojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	8
3.	Sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan sekä riskienhallinnan järjestäminen	11
4.	Muuta	14
5.	Yhteenveto	16

Arviointikertomus 2025 Hangon kaupungin kaupunginvaltuustolle

1. Tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto on toimikaudelle 2025-2028 valinnut seuraavan tarkastuslautakunnan:

Jouko Kavander, SDP, puheenjohtaja	(henkilökohtainen varajäsen Esko Tolvanen)
Fredrik Rantala, RKP, varapuheenjohtaja	(henkilökohtainen varajäsen Kjell Wiberg)
Tora Bränn, RKP	(henkilökohtainen varajäsen Monica Ferm)
Aki Teeriniemi, SDP	(henkilökohtainen varajäsen Terese Viberg)
Juha Tarkka, Kokoomus	(henkilökohtainen varajäsen Timo Riikkilä)
Katja Mäkelä, Vasemmistoliitto	(henkilökohtainen varaj. Päivi Moilasheimo-Jansson)
Janina Kapanen, Vihreät	(henkilökohtainen varajäsen Timo Sarojärvi)
Kai Kankaristo, PS	(henkilökohtainen varajäsen Katja Liettyä)
Riitta Suonurmi, KD	(henkilökohtainen varajäsen Outi McDonald)

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi perehtynyt toimielinten pöytäkirjoihin, vuoden 2025 talousarvioon, vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaan, vuoden 2025 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilintarkastuksen raportteihin. Tarkastuslautakunta on vuoden aikana kuullut johtavia viranhaltijoita ja tutustunut valittuihin painopistealueisiin erikseen hyväksytyn ohjelman ja lautakunnan jäsenten välisen työnjaon mukaisesti. Tarkastuslautakunta on kokoontunut kahdeksaan kokoukseen koskien vuotta 2025.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Audiator Oy, päävastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Tove Lindström-Koli. JHT, HT Krister Rehn on toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä. Tilintarkastusyhteisö BDO Oy tarkastaa myös Hangon kaupungin tytäryhteisöjä.

Työohjelmansa loppuun saatettuaan, tarkastuslautakunta antaa kaupunginvaltuustolle seuraavan arviointikertomuksen:

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1. Yleistä taloudesta; tunnuslukuja

Talousarvio toimi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hyvin sekä toiminnan että talouden ohjausvälineenä ja suurimmat yksittäiset, tulokseen vaikuttavat tekijät olivat seuraavat (verrattuna muutettuun talousarvioon):

- Aiheettoman investointivarausten purkaminen 2,0 milj. €
- Toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,0 milj. €
- mistä 0,6 milj. € on vahingonkorvauksen tulouttaminen
- Toimintakulut alittivat talousarvion 1,1 milj. €

Verotulot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti, mutta 0,6 milj. € alun perin budjetoitua heikommin.

Tilikauden ylijäämä oli näin ollen suuruusluokaltaan 3,2 milj. € alun perin budjetoitua parempi sekä 4,1 milj. € muutettua talousarviota parempi.

Kaupungin tulos vuodelta 2025 oli 3,3 milj. € ylijäämäinen (1,9 milj. € v. 2024) ja konsernin tulos oli 3,6 milj. € ylijäämäinen (2,0 milj. € v. 2025).

Kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 36,0 milj. €, eli 4 722 €/asukas ja konsernin kumulatiivinen ylijäämä on puolestaan 53,7 milj. €, eli 7 045 €/asukas.

Käyttötalous toteutui kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna talousarvion mukaisesti; toimintakate -18,5 milj. €.

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat noin 3,0 milj. €, verrattuna alun perin budjetoituun 3,4 milj. € sekä 3,6 milj. € muutetussa talousarviossa.

Kaupungin lainakanta supistui vuoden aikana 2,1 milj. € ja oli tilinpäätöksessä 46,3 milj. €.

Kaupungin lainakanta (sis. vuokravastuut) oli 48,7 milj. €, mikä vastaa 6 388 €/asukas.

Konsernin lainakanta (sis. vuokravastuut) oli 53,1 milj. €, mikä vastaa 6 960 €/asukas.

Asukasmäärä oli 7 627 (7 700 v. 2024)

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kaupungin lainakannan budjetoituun kehitykseen voimassa olevan talousarvion-taloussuunnitelman mukaisesti, eli seuraavasti:

Kaupunki + liikelaitos / Staden + affärsverket	TP-BS 2024	TA - Budget *2025	TA - Budget 2026	Suunnitelma - Plan	
*) muutettu / ändrad				2027	2028
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånestocken					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökningar av långfristiga lån	15 000 000	4 775 618	2 275 521	16 046 384	600 629
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskningar av långfristiga lån	-5 883 342	-3 750 000	-1 250 000	-16 050 000	-660 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos - Förändringar av kortfristiga lån	-10 000 000				

Toisin sanoen lainakanta on budjetoitu pysyvän samantasoisena taloussuunnitelmakauden loppuun asti.

2.2. Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu mm. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kuntalain asettamat, erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerit ovat:

- Jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräjassa.
- Jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuonna täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 - 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
 - 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 - 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
 - 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Hangon kaupungin ja kaupunkikonsernin osalta on todennettavissa, että erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan tunnusmerkit eivät täyty.

Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin edellisvuosien tapaan edelleen kiinnittää huomioita etenkin kaupungin ja kaupunkikonsernin korkeaan velkataakkaan, joka muodostaa merkittävän riskitekijän sekä kaupungille että kaupunkikonsernille, siihen sisältyvä korkoriski mukaan lukien. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan, sekä kuntalaki että voimassa olevat konserniohjeet edellyttävät, että taloudelliset tavoitteet – mukaan lukien investoinnit ja velkaantuminen – asetetaan ja seurataan kaupungin toimesta sekä emokaupunki-, yhtiö- että konsernitason.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien taloudelliset kehykset käytännössä puolittuvat. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin ja konsernin tulee jatkossakin kriittisesti tarkastella velkataakkaansa ja sen kehitystä, valtakunnallisten kriisimittarien valossa.

Kuten aikaisempina vuosina, tarkastuslautakunta painottaa edelleen konserniohjeiden mukaisen, toimivan ja aktiivisen konserniohjauksen ja -valvonnan tärkeyttä, jotta kaupunki voi tavoiteohjauksella ja seurannalla vaikuttaa konserniyhteisöjen toimintaan ja talouteen sekä sitä kautta niihin konsernin tunnuslukuihin, joista muodostuu lakisääteiset kriteerit konsernin talouden tasapainon arvioimiseksi.

Hangon Satama Oy:n merkitys kaupunkikonsernissa on erittäin ratkaiseva, mikä juuri siinä yhtiössä korostaa konserniohjauksen ja -valvonnan tärkeyttä kaupungin roolissa omistajana. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan emon ohjaus on vuoden 2025 osalta ollut asianmukaista, mitä koskee Hangon Satamaa.

2.3. Talousarvion toteutuminen

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan talousarvion toimivuus toiminnan ja talouden ohjauksena on vuoden aikana ollut hyvä. Toiminto- ja projektikohtaisista talousarviopoikkeamista tehdään selkoa tilinpäätöksessä ja tässä arviointikertomuksessa.

Tuloslaskelma

Vuoden 2025 tilikauden tulos oli 3,3 milj. euroa ylijäämäinen. Tämä oli kaupungin kuudes peräkkäinen ylijäämäinen vuosi. Ylijäämästä 2,0 milj. € muodostuu vapaaehtoisen varauksen purusta. Budjetoitu ylijäämä oli alun perin ylijäämäinen 0,1 milj. €. Muutoksien jälkeen talousarvio oli alijäämäinen -0,8 milj. €.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosa toteutui koko kaupungin osalta kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna budjetoitun mukaisesti. Budjetoitu toimintakate oli -20,4 milj. € alkuperäisessä talousarviossa sekä -20,6 milj. muutetussa talousarviossa. Toteuma oli -18,5 milj. €.

Kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna tarkastuslautakunta esittää, että kaupungin käyttötaloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Toiminto- ja projektikohtaisista talousarviopoikkeamista tehdään lähemmin selkoa alla.

Investointiosa

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat noin 3,0 milj. €, verrattuna alun perin budjetoituun 3,4 milj. € sekä 3,6 milj. € muutetussa talousarviossa. Investointiosan toteutumaa on tarkemmin analysoitu tilinpäätöksessä. Etenkin seuraava määrärahojen ylitys todetaan:

- Hangon Vesi 303 t€

Ylitys johtuu suurimmaksi osaksi Långörin ja Gloskärin viemäriosuuskunnan luovutuksesta Hangon veden liikelaitokselle ja tietöistä edellisen vuoden investoinneista, jotka suoritettiin vuonna 2025.

Lainakannan muutos

Kaupungin lainakanta supistui vuoden aikana 2,1 milj. €:lla. Vuoden lopussa lainaa oli 46,3 milj. €, eli 6 073 €/asukas. Kaupungin asukasmäärän jatkuva supistuminen tarkoittaa, että lainat per asukas eivät ole supistuneet suhteessa lainakannan kanssa. Koko Suomen kuntien keskiarvo vuonna 2024 oli 3 450 €/asukas, joten Hangon kaupungin tilanne poikkeaa olennaisesti maan keskiarvosta.

Velkataakkaa analysoitaessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kaupungin, konsernin sisäinen määräaikainen laina Hangon satamalle on n. 30 milj. €. Emokaupungin nettovelkaantuminen on käytännössä näin ollen n. 18,5 milj. €:n suuruusluokkaa, mikä on noin 2 400 € per asukas, eli yksinomaan tällä tavalla tarkasteltuna alle maan keskiarvoa.

Konsernin (kaupunki + tytäryhteisöt) ulkoinen lainakanta on 50,3 milj. €, mikä on 6 601 € per asukas. Maan keskiarvo vuonna 2024 oli 7 263 € per asukas.

2.4. Keskeisten toimintojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yleishallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan saavutettu olennaisilta osin.

Talous

	Sitov.		TA - BU 31.12.2025	Toteutuma Utfall 2025	Poikkeama Diff	Käyttö % Anv. %
	Bindn N/B	TA - BU 2025				
Vaalit - Val	N	-4 344	0	-4 344	-34 603	797
Tiilitarkastus - Revision	N	-46 519	0	-46 519	-9 281	120
Keskushallinto - Centralförvaltning	N	-316 025	0	-316 025	-706 781	324
Talous- ja It-osasto - Ekonomi-och It-avdelningen.	N	-1 253 989	0	-1 253 989	112 995	91
Henkilöstöosasto - Personalavdelningen	N	-1 245 567	0	-1 245 567	69 333	94
Eteläkärjen ympäristöterveystoimi - Sydspetsens miljöhälsoskydd	N	-238 831	0	-238 831	-152 222	64
Elinvoima - Livskraft	N	-2 712 951	-80 000	-2 792 951	586 961	79
Vahingonkorvaukset - Skadeersättningar	N	0		634 676	634 676	100
Yleishallinto - Allmän förvaltning		-5 818 226	-80 000	-5 898 226	744 253	87

Talouden toteutuma oli kokonaisvaltaisesti katsottuna talousarvion mukainen ja olennainen myönteinen poikkeama muodostui pääosin toteutuneesta 0,6 milj. €:n vakuutuskorvauksesta.

Yleishallinnon toimintakate oli -4,5 milj. € verrattuna alun perin budjetoituun -5 milj. € sekä -5,2 milj. € muutetussa talousarviossa.

Sivistystoimi

Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan näkemys on, että toiminnalliset tavoitteet on olennaisilta osin saavutettu.

Talous

	Sitov.		TA - BU 31.12.2025	Toteutuma Utfall 2025	Poikkeama Diff	Käyttö % Anv. %
	Bindn N/B	TA - BU 2025				
Sivistystoimen hallinto - Administration inom bildningsväsendet	N	-359 962	0	-359 962	-31 596	109
Peruskoulut - Grundskolor	N	-7 107 885	0	-7 107 885	-170 209	102
Lukiot - Gymnasier	N	-1 669 803	0	-1 669 803	40 060	98
Liikuntatoimi - Idrottsväsendet	N	-633 930	0	-633 930	8 241	99
Nuorisotoimi - Ungdomsväsendet	N	-501 694	0	-501 694	-475 594	95
Varhaiskasvatus - Småbarnspedagogik	N	-4 002 903	0	-4 002 903	-3 808 288	95
Sivistystoimi - Bildningsväsendet		-14 276 177	0	-14 276 177	67 212	100

Talouden kokonaistoteutuma oli sektorilla talousarvion mukainen.

Tarkastuslautakunta toistaa edellisen tarkastuslautakunnan analyysia siitä, että kaupungin rahoituspohja on riittämätön nykyisen kouluverkon ylläpitämiseksi sekä että kaupungin laaja kouluverkko ei enää ole sopusoinnussa tiedossa olevien oppilasennusteiden kanssa. Tarkastuslautakunta toteaa, että asiaa on asianmukaisesti selvitetty, tulevaa päätöksentekoa varten.

Kulttuuritoimi

Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toimintaa on pääpiirteisesti hoidettu asetettujen toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti vaikkakin kulttuuritoimi myös tänä vuonna ylitti sitovan määrärahasa alla esitetyn mukaisesti.

Talous

Sitovat määrärahat ylittyivät 62 t€:lla, alla esitetyn mukaisesti.

	Sitov.		TA - BU 31.12.2025	Toteutuma Utfall 2025	Poikkeama Diff	Käyttö% Anv. %
	Bindn N/B	TA - BU 2025				
Kulttuuritoiminta - Kulturverksamhet	N	-274 709	-274 709	-305 173	-30 464	111
Kirjastotoiminta - Biblioteksverksamhet	N	-724 003	-724 003	-744 844	-20 841	103
Museotoiminta - Museiverksamhet	N	-471 898	-561 898	-573 529	-11 631	102
Kansalaistoiminta - Medborgarverksamhet	N	-294 334	-294 334	-293 457	877	100
Kulttuuritoimi - Kulturväsendet		-1 764 944	-1 854 944	-1 917 002	-62 058	103

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvio on laadittava täydellisyys- ja varovaisuusperiaatteen mukaisesti, tarkoittaen mm. että talousarvion tulopuolta pitää budjetoida mahdollisimman realistisesti.

Ympäristötoimi

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan osin saavutettu ja niiden toteutumista on eritelty tasekirjassa.

Rakennustarkastuksen osalta ei mainita, mikä on lupien keskimääräinen käsittelyaika. Rakennusjärjestystä ei ehditty muuttaa vastaamaan vuoden 2025 alusta voimaan tullutta rakennuslakia.

Toimintakertomuksessa kaavoituksen osalta todetaan vallitsevan henkilöstöpulaa, mutta 1 vakinainen työntekijä on kuitenkin saatu lisää. Budjetissa tavoite oli 6 hyväksyttyä asemakaavaa. Silti hyväksymisvaiheeseen saatiin vain 1 asemakaava ja 1 ranta-asemakaava. Tilinpäätöksessä todetaan, että resursseja voisi täydentää ostopalveluilla. Silti palveluiden ostoissa budjetti alittui n. 44 000 €:lla.

Kaavoitusohjelmassa 23.6.2025 kerrotaan, että 11 asemakaavaa ja 1 rantakaava on työn alla, ja vuosille 2025-2027 olisi tavoitteena käynnistää 4 uutta asemakaavaa. Eli tältä osin toiminnallisia tavoitteita ei toteutunut. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilanne on huolestuttava kaupungin kehityksen näkökulmasta ja vaikuttaa heikentävästi myös kaupungin tulopohjaan. Jos kaavatyö ei etene, niin kaupungin pitää purkaa myös suunnittelualueen rakennuskielto, kunnes kaavatyölle on oikeasti resursseja.

Talous

Talous toteutui seuraavasti ja toteutuma oli näin ollen talousarvion mukainen.

	Sitov.	TA - BU 2025	TA-muutos BU-ändr	TA - BU 31.12.2025	Toteutuma Utfall 2025	Poikkeama Diff	Käyttö %
	Bindn N/B						Anv. %
Rakennustarkastus - Byggnadstillsyn	N	-139 653	0	-139 653	-117 191	22 462	84
Ympäristönsuojelu - Miljövärd	N	-150 234	0	-150 234	-105 074	45 160	70
Maankäyttö - Markanvändningen	N	2 797 219	0	2 797 219	3 124 334	327 115	112
Ympäristö - Miljö		2 507 332	0	2 507 332	2 902 068	394 736	116

Tekninen toimi

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin olennaisilta osin.

Kuntatekniikan mittareista puuttuu vierasvenepaikkojen osalta toteutuneet menot/tulot. Samoin toripaikkojen myynti.

Katujen korjausvelan todetaan edelleen kasvavan, mitä tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana.

Teknisen toimen investointeja tulisi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan entistä paremmin synkronoida Hangon Veden investointitarpeiden kanssa.

Talous

Talous toteutui seuraavasti ja toteutuma oli näin ollen talousarvion mukainen.

	Sitov.	TA - BU 2025	TA-muutos BU-ändr	TA - BU 31.12.2025	Toteutuma Utfall 2025	Poikkeama Diff	Käyttö %
	Bindn N/B						Anv. %
Tekninen hallinto - Teknisk förvaltning	N	-109 002	0	-109 002	-154 154	-45 152	141
Kuntatekniikka - Kommunalteknik	N	-2 137 397	-20 000	-2 157 397	-1 945 273	212 124	90
Sisäisten palvelujen yksikkö - Enheten för intern service	N	-246 112	0	-246 112	245 436	491 548	-100
Keskusvarasto-Centrallagret	N	11 000	0	11 000	-17 257	-28 257	-157
Konevarikko-Maskindepå	N	71 350	0	71 350	88 347	16 997	124
Tekninen - Tekniska		-2 410 160	-20 000	-2 430 161	-1 782 899	647 262	73

Hangon Vesi -liikelaitos

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan olennaisilta osin.

Talous

Liikelaitoksen budjetoitu ylijäämä oli 0,3 milj. € ja toteutuma oli ylijäämäinen peräti 0,6 milj. €.

Seuraava analyysi on suora lainaus Hangon Veden omasta talouden toteutumisen analyysistä.

Valtuuston asettamien tavoitteiden osalta liikelaitoksen ylijäämä 608 525 € oli 352 155 € korkeampi kuin talousarvion mukainen ylijäämä (256 370 €). Myyntituotot olivat korkeammat 227 248 €. Vesimaksut olivat 150 203 € korkeammat, johtuen nousseesta veden myynnistä. Liittymismaksut olivat yhteensä 175 888 € (talousarvio 20 000 €, ero 155 888 €), johtuen Långörin ja Gloskärin viemäriolosuuskunnan luovutuksesta Hangon veden liikelaitokselle. Materiaali ostot, palveluhankinnat ja henkilöstökulut olivat talousarvion mukaisia.

Korkokulut olivat 70 000 € pienemmät kuin talousarviossa.

Investoinnit olivat yhteensä 1 168 392 € (talousarvio 865 000 €, ero 316 323 €). Ylitys johtuu suurimmaksi osaksi Långörin ja Gloskärin viemäriolosuuskunnan luovutuksesta Hangon veden liikelaitokselle ja tietöistä edellisen vuoden investoinneista, jotka suoritettiin vuonna 2025. Sisäinen laina kaupungilta pieneni 638 941 € ja oli vuoden 2025 lopussa 3 702 999 €. Investointikohteet on esitetty investointianalyysissä.

Vesijohtoverkoston vuotovesimäärä laski hiukan 21 %:sta 20 %:iin. Viemäriverkoston vuotoprosentti laski hieman edelliseen vuoteen nähden ja oli 65 %. Siihen vaikuttaa myös vuotuiset sateisuuden vaihtelut. Tavoite ei toteutuneet tältä osin. Edellä mainitut seikat osoittavat selkeästi, että Hangon Vedellä on olennainen korjausvelka. Hulevesivuotoon liittyvät ongelmat tulisi pyrkiä ratkaisemaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Lupaindeksit olivat tavoitteiden mukaiset. Vuoden aikana tapahtui kaksi poissaoloa johtunut tapaturmaa, joten tavoitteeseen ei päästy.

Muuta

Uponneen ja nostetun troolarin oikeuskäsittelyn yhteydessä on havaittu puutteita sekä kaupungin käytännön menettelytavoissa että sisäisen valvonnan järjestelmässä ja diaarirutiineissa. Asia käsitellään tarkemmin alla.

Kouluverkon sopeuttaminen sekä kiinteistöstrategian aikaan saaminen ovat tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kriittiset menestystekijät kaupungille.

Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi mahdollisimman sujuvasti, tarkastuslautakunta pyytää, että lautakunnan jäsenille järjestetään pääsy kaupungin asiahallintajärjestelmään.

3. Sisäisen valvonnan, konsernivalvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen sekä konsernitavoitteiden toteutuminen

Sisäinen valvonta

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Vastaava selonteko on esitettävä myös konsernivalvonnan osalta.

Toimintakertomuksessa on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan yleisesti ottaen asianmukainen selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä sekä toteutumisesta, minkä lisäksi tarkastuslautakunta kuitenkin nostaa esille seuraavaa:

Tarkastuslautakunnan tietoon tuli vuoden aikana, että kaupungille on syntynyt kuluja uponneen troolarin nostamiseen ja jälkisiivoukseen liittyen, sekä että kaupunki ei ole asian oikeuskäsittelyn yhteydessä yksilöinyt kyseisiä kustannuseriä, minkä seurauksena oikeus on jättänyt määräämättä niiden korvausta Hangon kaupungille. Kyseiset kustannukset ovat suuruusluokaltaan 70 t€.

Vahingon aiheuttajan faktisesta maksukyvyistä ei voi muuta kuin spekuloida, mutta kaupunginhallituksen asiassa antaman vastineen perusteella selviää, että kyseisen asiakokonaisuuden sekä käsittely-, valvonta- että diaarirutiineihin on sisältynyt olennaisia puutteita loppumetreille asti. Puutteisiin edellytetään puututtuvan ja diaari edellytetään kaupungin keskushallinnon toimesta saatettavaksi kattavaksi ja vaatimuksien mukaiseksi.

Konsernin ohjaus ja valvonta

Konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisen osalta, valvontaa ohjaa kaupungin hallintosääntö sekä kuntalain edellyttämä, vuonna 2017 hyväksytty konserniohje.

Ylivoimaisesti merkittävimmän tytäryhteisön, Hangon Satama Oy:lle asetettu taloudellinen toteutui. Sataman ylijäämä vuodelta 2025 oli 2,4 milj. €, mikä on parempi kuin v. 2022-2024. Asiasta tehdään yksityiskohtaisesti selkoa alla.

Hangon Vuokratalot Oy:n osalta tarkastuslautakunta esittää näkemyksensä, että yhtiön tavoiteohjaus kaupungin toimesta on kehittynyt ja yhtiön kehityssuunnitelmaa on ryhdytty toteuttamaan käytännössä. Hangon Vuokratalot Oy:n käyttöaste on viime vuosina ollut 90%:n paikkeilla (91% v. 2025) ja tarkastuslautakunta esittää yleisarvionaan, että yhtiön talouden vakauttamistoimet ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti.

Tarkastuslautakunta kiinnittää myös tänä vuonna huomiota siihen, että Kiinteistö Oy Pitkäkatu 43:lle ei oltu yksilöity kaupungin talousarvioon mitään yhtiökohtaista tavoitetta ollenkaan, eli yhtiön ohjausta ja valvontaa emon toimesta tulee edelleen terävöittää. Yhtiön tila on vaikea. Hissitornien rakennusvirheiden pakollisten korjausten takia, yhtiö on saanutkin lisärahoitusta kaupungilta.

Tarkastuslautakunta muistuttaa myös siitä, että Kiinteistö Oy Pitkäkatu 43:n lainat - alun perin 2,5 milj. € ja jäljellä oleva pääoma n. 2,0 milj. € - ovat kaupungin takaamia, joten kaupungin ensisijaisessa intressissä tulee luonnollisesti olla, että sujuvalla asioinnilla turvataan kyseisen yhtiön toimintaedellytykset, varsinkin kun on kyse hisseillä varustetusta vuokratalosta kaupungin ydinkeskustassa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan, asia vaatii konserniohjauksen näkökulmasta edelleen erityistä huomiota.

Visit Hanko Finland Oy:n osalta, tarkastuslautakunta kiinnittää edellisvuosien tapaan huomiota yhtiön muuttuneeseen toimintaympäristöön. Tarkastuslautakunta toistaa edellisen tarkastuslautakunnan näkemystä siitä, että yhtiön toimintaa olisi jatkossa tarkoituksenmukaista hoitaa kaupungin omana toimintana ja sen omien ohjausperiaatteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan konserniohjaus ja valvonta on parantunut vuoden aikana, mutta tulee selkeästi edelleen kehittää, kaikilta osin vastaamaan konserniohjeissa säädettyä sekä turvaamaan kuntalain vaatiman talouden tasapainon säilymistä konsernitasolla. Tarkastuslautakunta esittää edelleen näkemyksensä, että kaupunginhallituksen tulisi kaikille konserniyhteisöille kattavasti, toiminnallisten tavoitteiden lisäksi, sisällyttää talousarvioesitykseensä selkeästi mitattavissa olevia taloudellisia tavoitteita, ainakin tulosta, investointeja sekä rahoitusta/velkaantumista koskien. Myös konserniohjeiden päivittämistarpeita tulisi huomioida.

Konserniyhteisöjen hallitusten kokoonpanoa koskien tulee priorisoida mahdollisimman laajaa, kyseisen erityisalan asiantuntemusta.

Konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta tehdään tilinpäätöksessä selkoa olennaisilta osin seuraavasti:

Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Yleiset tavoitteet (koskee kaikkia tytäryhtiöitä)

- Yhtiön toiminta on järjestetty taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakkaiden tarpeet huomioiden
- Yhtiöiden omistamien rakennusten ylläpito on järjestetty niin, että niiden arvo säilyy
- Osavuosisraportointi laaditaan vähintään 6 kk välein

Sekä konserniohjeet että hallintosääntö on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 23.5.2017.

Muiden konserniyhtiöille asetettujen yleisten tavoitteiden katsotaan toteutuneen.

Yhtiökohtaiset tavoitteet vuodelle 2025

Hangon Satama - Hangö Hamn Oy Ab

Tavoite

Tavoitteena on, että yhtiön tulos ennen veroja on vähintään 5 % liikevaihdosta.

Yhtiön ympäristötavoite on kehittää malleja ja työkaluja ympäristövaikutusten mittaamiseksi omassa toiminnassaan sekä vähentää hiilidioksidipäästöjä kaupungin HINKU-tavoitteiden mukaisesti.

Förverkligande av målen för koncernbolagen

Allmänna mål (gäller alla dotterbolag)

- Bolagets verksamhet är ekonomiskt och effektivt ordnad och beaktar kundernas behov
- Underhållet av de byggnader bolagen äger är ordnad så att deras värde bibehålls
- Delårsrapportering görs minst var 6 månad

Koncerndirektiven och förvaltningsstadgan har godkänts i stadsfullmäktige 23.5.2017.

Övriga allmänna mål som ställts på koncernbolagen anses ha förverkligats.

Bolagsvisa mål för 2025

Hangon Satama - Hangö Hamn Oy Ab

Målsättning

Målsättningen är att bolagets resultat före skatter är minst 5 % av omsättningen.

Bolaget miljömål är att utarbeta modeller och verktyg för att mäta miljökonsekvenserna i sin egen verksamhet samt att minska på koldioxidutsläppen i enlighet med stadens HINKU-program.

Toteutuminen

Yhtiön tulos ennen veroja oli 3,022 milj. € tai 19,8 % liikevaihdosta, asetettu tavoite saavutettiin.

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab on seurannut omasta toiminnastaan syntyviä Scope 1 ja 2 mukaisia kasvihuonekaasupäästöjä vuodesta 2019 lähtien. Päästöjen laskenta perustuu Greenhouse Gas (GHG) -protokollan menetelmään.

Suorat päästöt (Scope 1)

Scope 1 päästöt ovat yhtiön omistamista tai hallitsemista lähteistä syntyviä suoria kasvihuonekaasupäästöjä. Näitä ovat muun muassa kiinteiden laitteiden ja ajoneuvojen polttoainneiden käytöstä syntyvät päästöt, tuotantoprosessin päästöt sekä laitteista ja järjestelmistä vapautuvat vuotopäästöt. Vuoden 2025 Scope 1 päästöt olivat 0,6 tonnia CO₂e.

Scope 2 päästöt ovat yhtiön hankkiman energian tuotannosta syntyviä epäsuoria kasvihuonekaasupäästöjä. Näitä ovat muun muassa ostetun sähkön, lämmön, höyryn tai jäädytyksen tuotannosta syntyvät päästöt. Vuoden 2025 merkittävimmät Scope 2 päästölähteet ovat kiinteistöön ostettu kaukolämpö sekä Hangon kaupungilta ostettu sähkö. Vuoden 2025 Scope 2 päästöt olivat 10,2 tonnia CO₂e.

Vuosi 2025 ja päästöjen kumoaminen

Vuonna 2025 Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:n omasta toiminnasta aiheutuneet Scope 1 ja Scope 2 kasvihuonekaasupäästöt olivat yhteensä 10,8 tonnia CO₂e. Nämä päästöt on kumottu kokonaisuudessaan mitätöimällä 11 biohiileen perustuvaa hiilidioksidinpoistoyksikköä, minkä seurauksena yhtiön omat suoran toiminnan aiheuttamat (Scope 1 ja 2) nettopäästöt vuodelta 2025 ovat 0 tonnia CO₂e.

Yhtiö hyödyntää biohiiltä osana ilmastovastuullisia toimenpiteitään. Biohiilen avulla ilmamehstä peräisin oleva hiili sidotaan pysyväksi, kun biomassa muunnetaan vähähappisissa olosuhteissa vakaaseen hiilimuotoon. Tämä mahdollistaa biohiilen käyttämisen hyväksyttynä hiilidioksidinpoistoratkaisuna ja CO₂e-päästöjen kumoamisessa. Ilmastovaihtokukset varmennetaan elinkaarilaskelmien sekä riippumattoman kolmannen osapuolen toimesta, ja menetelmä tukee yhtiön ensisijaisia päästövähennystavoitteita.

Biohiilellä on myös muita hyötyjä: sitä hyödyntäen maanparannusaineena, jossa se parantaa maaperän rakennetta ja vedenpidätyskykyä sekä sitoo ravinteita. Tällä tavoin biohiili auttaa vähentämään ravinteiden huuhtoutumista Itämereen ja muihin vesistöihin.

Käytetyt hiilidioksidinpoistoyksiköt on rekisteröity, ja niiden mitätöinti on dokumentoitu Puro.earth-rekisterissä (<https://registry.puro.earth/>).

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:n CO₂e -päästöt:

Vuosi 2021	CO ₂ e-päästöt: 231,7 tonnia
Vuosi 2022	CO ₂ e-päästöt: 164,5 tonnia
Vuosi 2023	CO ₂ e-päästöt: 1 393,0 tonnia
Vuosi 2024	CO ₂ e-päästöt: 104,4 tonnia
Vuosi 2025	CO ₂ e-päästöt: 0,0 tonnia

(kumottu mitätöimällä 11 hiilidioksidinpoistoyksikköä; bruttomäärä 10,8 tonnia CO₂e)

Förverkligande

Bolagets resultat innan skatt var 3,022 milj. € eller 19,8 % av omsättningen, målsättningen uppnåddes.

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab har följt upp vilka utsläpp som av egen verksamhet förorsakats enligt Scope 1 och 2 sedan år 2019. Beräkningarna av utsläppen bygger på metoderna i Greenhouse Gas (GHG)-protokollet.

Direkta utsläpp (Scope 1)

Scope 1-utsläpp är direkta växthusgasutsläpp från källor som företaget äger eller kontrollerar. Dessa omfattar bland annat utsläpp från bränsleanvändning i fasta anläggningar och fordon, utsläpp från produktionsprocesser samt läckageutsläpp från utrustning och system. År 2025 uppgick Scope 1-utsläppen till 0,6 ton CO₂e.

Scope 2-utsläpp är indirekta växthusgasutsläpp som uppstår vid produktionen av energi som företaget köper. Dessa omfattar bland annat utsläpp från produktionen av inköpt el, värme, ånga eller kyla. De mest betydande Scope 2-utsläppskällorna år 2025 är fjärrvärme som köpts till fastigheten samt el som köpts av Hangö stad. År 2025 uppgick Scope 2-utsläppen till 10,2 ton CO₂e.

År 2025 och neutralisering av utsläpp

År 2025 uppgick Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:s Scope 1- och Scope 2-växthusgasutsläpp från den egna verksamheten till sammanlagt 10,8 ton CO₂e. Dessa utsläpp har helt neutraliserats genom annullering av 11 koldioxidborttagningsenheter baserade på biokol, vilket innebär att bolagets nettoutsläpp från den egna direkta verksamheten (Scope 1 och 2) för år 2025 är 0 ton CO₂e.

Bolaget använder biokol som en del av sina klimatansvariga åtgärder. Med hjälp av biokol binds kol från atmosfären permanent när biomassa omvandlas till en stabil kolform under syrefattiga förhållanden. Detta möjliggör användningen av biokol som en godkänd metod för koldioxidborttagning och för att neutralisera CO₂e-utsläpp. Klimatpåverkan verifieras genom livscykelberäkningar och av en oberoende tredje part, och metoden stöder bolagets primära mål för utsläppsminskning.

Biokol har även andra fördelar: det kan användas som jordförbättringsmedel, där det förbättrar jordens struktur och vattenhållningsförmåga samt binder näringsämnen. På så sätt bidrar biokol till att minska näringsutsläpp till Östersjön och andra vattendrag.

De använda koldioxidavskiljarna är registrerade och deras annullering är dokumenterad i Puro.earth-registret (<https://registry.puro.earth/>).

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:s utsläpp i CO₂-ekv.

År 2021	231,7 ton CO ₂ -ekv.
År 2022	164,5 ton CO ₂ -ekv.
År 2023	1 393,0 ton CO ₂ -ekv.
År 2024	104,4 ton CO ₂ -ekv.
År 2025	0,0 ton CO ₂ -ekv.

(neutraliserats genom annullering av 11 koldioxidavskiljare; bruttomängd 10,8 ton CO₂e)

Hangon Vuokratalot Oy

Tavoite

Yhtiö pyrkii ylläpitämään kiinteistökantaa niin, että kiinteistön arvo säilyy ja yhtiöllä on tarjota viihtyisiä ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja kuntalaisille.

Yhtiön taloudellinen tavoite on, että yhtiön vuosikulut eivät ylitä tuloja. Yhtiön taloudellinen käyttöastetavoite on 95 %. Yhtiö pyrkii vähentämään energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä mm. uusimalla energianlähteitä ja opastamalla vuokralaisia vedenkulutuksessa ja jätteiden kierrätyksessä.

Toteutuminen

Hangon Vuokratalot Oy:n asuntojen nettokäyttöaste 31.12.2025 oli 91 % (vuonna 2024 90 %), tavoite ei toteutunut.

Vuoden aikana on saneerattu yhteensä 11 asuntoa. Kaikkia suunnitelman mukaisia korjauksia ei olla voitu toteuttaa vuoden aikana.

Jätealueita ja avainjärjestelmiä on uusittu, sekä tutkittu ja karsittu kohteiden puita. Vuoden aikana rakennettiin taloyhtiölle kotisivut yhteistyössä Kiinteistö Oy Pitkäkatu 43:n kanssa. Kotisivujen myötä yhtiön markkinointia on parannettu merkittävästi ja sitä kautta saamme myös asukkaille välitettyä tietoa asunnon hoidosta.

Visit Hanko Finland Oy Ab (ent. Oy Hansea Dc Ab)

Tavoite

Yhtiön vuosikulut eivät ylitä tuloja. ja hallituksen työskentely ja päätöksenteko on tuloksellista ja sujuvaa.

Toteutuminen

Oy Hansea Dc Ab:n tilikauden tulos vuonna 2025 oli -2 382,04 euroa, tavoite ei toteutunut. Muut tilikauden tavoitteet kuten Sustainable Travel Finland -destinaatiomerkin saaminen toteutui. Hallituksen työskentely oli sujuvaa.

Hangö Hyreshus Ab

Målsättning

Bolaget har som målsättning att underhålla bostadsbeståndet så att fastigheternas värde består och bolaget kan erbjuda kommuninvånarna trivsamma hyresbostäder till skäligt pris.

Den ekonomiska målsättningen är att bolagets årliga kostnader inte överskrider intäkterna. Målet för den ekonomiska användningsgraden är 95 %. Bolaget strävar till att minska energiförbrukningen och koldioxidutsläppen bl.a. genom att förnya energikällorna och vägleda hyresgästerna i fråga om vattenförbrukning och återvinning av avfall.

Förverkligande

Den 31.12.2025 var Hangö Hyreshus Ab:s nettoutnyttjandegrad 91 % (år 2024 90 %), målet uppnåddes inte.

Under året har totalt 11 bostäder sanerats. Alla planerade reparationer har inte kunnat genomföras under året.

Avfallsområden och nyckelsystem har förnyats, och trädbeståndet på objekten har undersökts och gallrats. Under året byggdes bolagets hemsidor i samarbete med Fastighets Ab Långgatan 43. Med hjälp av hemsidorna har bolagets marknadsföring förbättrats avsevärt, och via dem kan vi också förmedla information till hyresgästerna om bostadsskötsel.

Visit Hanko Finland Oy Ab (tid. Oy Hansea Dc Ab)

Målsättning

Bolagets kostnader per år överstiger inte intäkterna och styrelsens arbete och beslut är effektivt och smidigt.

Förverkligande

Oy Hansea Dc Ab:s resultat under år 2025 var -2 382,04 euro, målet uppnåddes inte. Övriga mål för perioden var att bli beviljad Sustainable Travel Finland-märket. Styrelsearbetet var smidigt.

4. Muuta

Tavoitteiden asettamisprosessi

Tarkastuslautakunnan mielestä talousarvion laadintavaiheessa tulee jatkossakin suoritteiden ja mittareiden luomiseen kiinnittää huomiota niin, että ne kuvaavat ydintoimintoja ja antavat mahdollisimman hyvän kuvan palveluiden määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumisesta. Myös konsernia koskeviin, riittävän yksilöityjen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden asettamisen tärkeyteen tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota, jotta koko konsernin taloutta pystyttäisiin menestyksekkäästi ohjata kaupungin toimesta niin, että kuntalain säätämä talouden tasapaino turvataan.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian päivittäminen sekä sen toimiminen talousarvion perustana on konkreettisesti tuotu esille ja strategisten päätösten kytkentä muuttuneeseen toimintaympäristöön on korostettu.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä oli tilinpäätöshetkellä 361 verrattuna 385 vuonna 2024.

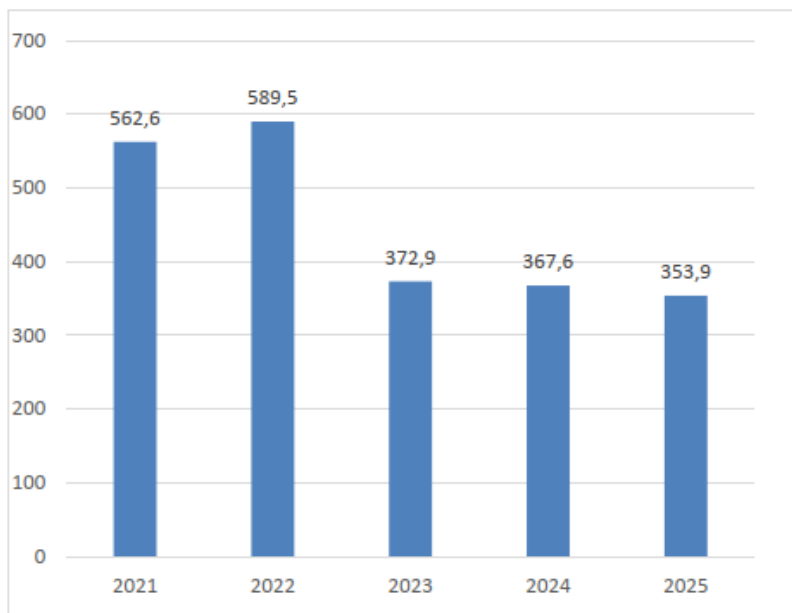
Henkilöstökulut olivat tilinpäätöksessä yhteensä 19,8 milj. € (vuonna 2024 myös 19,8 milj. €).

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota selkeän henkilöstöstrategian tarpeellisuuteen.

Henkilötyövuodet

Henkilötyövuosissa mitattuna (koko henkilöstö lukuun ottamatta kansalaisopiston tuntiopettajat) henkilöstöresurssit ovat vähentyneet 13,7 henkilötyövuodella edellisestä vuodesta.

Mätt i årsverken (hela personalen förutom medborgarinstitutets timlärare) har personalresurserna minskat med 13,7 årsverken från föregående år.

Kuva 4 Henkilötyövuodet 2021–2025
Bild 4 Årsverken 2021–2025

Tulosalue Resultatenhet	HTV 2024	HTV 2025	Muutos-% Förändrings-%
Yleishallinto Allmän förvaltning	41,6	35,5	-14,7
Sivistystoimi Bildningsväsendet	195,2	188,3	-3,5
Kulttuuritoimi Kulturväsendet	21,5	21,5	0
Ympäristötoimiala Miljösektorn	11,4	12,6	10,5
Tekninen toimiala (sis. sisäiset palvelut) Tekniska sektorn (inkl. intern service)	80,4	78,5	-2,4
Hangon Vesi -liikelaitos Affärsverket Hangö Vatten	17,5	17,5	0,0
Yhteensä Sammanlagt	367,6	353,9	-3,7

Edelliseen vuoteen verrattuna henkilötövuodet ovat lisääntyneet ympäristötoimialalla.

Yleishallinnossa, sivistystoimessa ja teknisellä toimialalla henkilötövuosien määrät ovat vähentyneet. Kulttuuritoimen ja Hangon Vesi -liikelaitoksen henkilötövuodet pysyivät ennallaan.

I jämförelse med föregående år har antalet årsverken ökat inom miljösektorn. Inom allmänna förvaltningen, bildningsväsendet och tekniska sektorn har antalet årsverken minskat. Inom kulturväsendet och Affärsverket Hangö Vatten förblev årsverken oförändrade.

Taulukko 4 Henkilötövuodet 2024–2025 toimialoittain
Tabell 4 Årsverken 2024–2025 per sektor

Hangon kaupungin henkilöstöjohtamisen olennaisena haasteena, tarkastuslautakunta nostaa tänäkin vuonna esille avainhenkilöriskit ja peräänkuuluttaa, entistä suurempaa huomiota niiden tunnistamiseksi, sekä varautumiseksi niihin ennalta. Moni avainhenkilöriski onkin toteutunut kuluneen vuoden aikana. Avainhenkilöriskien hallitsemiseksi tulisi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan myös kartoittaa yhteistyömahdollisuuksia ympäristökuntien kanssa.

Myös työn johtamiseen, valvomiseen sekä sovittujen periaatteiden tasapuoliseen soveltamiseen, on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan syytä kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Terveysperusteiset poissaolot

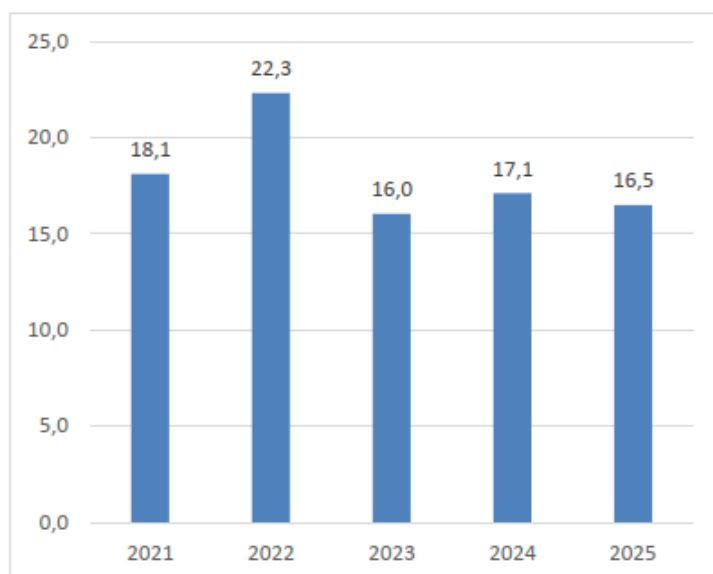
Terveysperusteiset poissaolot laskivat vuoden 2024 tasosta.

Sairauspoissaolot laskettuna kalenteripäivissä keskimäärin/henkilötövuosi laskivat 0,6 kalenteripäivällä edelliseen vuoteen verrattuna.

Sjukfrånvaron räknad i kalenderdagar i genomsnitt/ årsverke sjönk med 0,6 kalenderdagar i jämförelse med föregående år.

Kuva 11 Sairauspoissaolot kalenteripäiviä keskimäärin/henkilötövuosi 2021–2025

Bild 11 Sjukfrånvaro i kalenderdagar i genomsnitt/årsverke 2021–2025

5. Yhteenveto

Kokonaisvaltaisesti katsottuna voidaan todeta, että Hangon kaupungin ja konsernin taloudellinen tila oli vakaa sekä olennaisilta osin asetettujen sitovien tavoitteiden mukainen myös vuonna 2025. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on ilmeistä, että kaupungin tulosohjaus on vuoden aikana ollut toimiva, eli talousarvio on tarkoitettulla tavalla toiminut talouden ja toiminnan ohjausvälineenä.

Vuoden 2025 tilikauden tulos oli 3,3 milj. euroa ylijäämäinen. Tämä oli kaupungin kuudes peräkkäinen ylijäämäinen vuosi. Ylijäämästä 2,0 milj. € muodostuu vapaaehtoisen varauksen purusta. Budjetoitu ylijäämä oli alun perin ylijäämäinen 0,1 milj. €. Muutoksien jälkeen talousarvio oli ylijäämäinen -0,8 milj. €.

Käyttötalous toteutui kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna olennaisesti talousarviota myönteisemmin; toimintakate oli -18,5 milj. € verrattuna -20,6 milj. € muutetussa talousarviossa.

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat noin 3,0 milj. €, verrattuna alun perin budjetoituun 3,4 milj. € sekä 3,6 milj. € muutetussa talousarviossa.

Kaupungin lainakanta supistui vuoden aikana 2,1 milj. € ja oli tilinpäätöksessä 46,3 milj. €

Kaupungin lainakanta (sis. vuokravastuut) oli 48,7 milj. €, mikä vastaa 6 388 €/asukas.

Konsernin lainakanta (sis. vuokravastuut) oli 53,1 milj. €, mikä vastaa 6 960 €/asukas.

Asukasmäärä oli 7 627 (7 700 v. 2024)

Kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 36,0 milj. €, eli 4 722 €/asukas.

Konsernin kumulatiivinen ylijäämä on puolestaan 53,7 milj. €, eli 7 045 €/asukas.

Hangon kaupungin ja kaupunkikonsernin osalta on todennettavissa, että tasapainossa olevan talouden tunnusmerkit täyttyvät. Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin, samalla tavalla kuin aikaisempina vuosina, kiinnittää huomioita kaupungin korkeaan velkataakkaan, josta muodostuu riskitekijä.

Kaupungin lainakanta on budjetoitu pysyvän suurin piirtein nykyisellä tasolla tai hieman supistuvan voimassa olevan taloussuunnitelmakauden aikana.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on siis tärkeää, että tarkka taloudenpito ja -ohjaus jatketaan määrätietoisesti, talouden pysyväisluonteisen tasapainon ylläpitämiseksi ja näin ollen kuntalain määräämän arviointimenettelyuhkan välttämiseksi.

Tähän kytkettynä konsernin tulosohjausta ja valvontaa tulee edelleen kehittää. Sekä kuntalaki että voimassa olevat konserniohjeet edellyttävät, että taloudelliset tavoitteet – mukaan lukien investoinnit ja velkaantuminen – asetetaan ja seurataan kaupungin toimesta sekä emokaupunki-, yhtiö- että konsernitasolla.

Valtuuston asettamat sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan pääosin saavutettu.

Muuta huomioitavaa:

Kaupungin ja konsernin toiminnan ja tulohajauksen tehostamiseksi, talouden vahvistamiseksi sekä vetovoimaisuuden kehittämiseksi, tarkastuslautakunta nostaa myös tänä vuonna esille mm. seuraavia yksittäisiä seikkoja:

- Vuoden 2024 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta esitti näkemyksinään mm. seuraavaa:

”Kaupungin laaja kouluverkko ei enää ole sopusoinnussa tiedossa olevien oppilasennusteiden kanssa ja peräänkuuluttaa sopeuttamistoimien selvittämistä. Kyseisiin toimiin olisi syytä ryhtyä viipymättä. Tähän liittyy myös selkeän kiinteistöstrategian laatiminen. Strategiassa tulee erityisesti huomioida tyhjänä olevat kiinteistöt sekä kaupungin kasvava korjausvelka”.

Molemmista yllä mainituista seikoista muodostuu kaupungille kriittinen menestystekijä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on todennettavissa, että molempien seikkojen osalta on ryhdytty toimiin, joita on tarpeen jatkaa.

Lisäksi nostetaan tänäkin vuonna tavoiteltujen kaavahankkeiden etenemättömyys esille ja todetaan, että rakennuskiellot tulisi purkaa, jos kaavahankkeet eivät etene. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilanne on huolestuttava kaupungin kehityksen näkökulmasta ja vaikuttaa heikentävästi myös kaupungin tulopohjaan.

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota myös selkeän henkilöstöstrategian tarpeellisuuteen.

- Kaupungin tytäryhteisöjen ohjauksen ja valvonnan toimivuuteen tulee edelleen kiinnittää huomiota myös pienimpien tytäryhteisöjen osalta, jotta varmennettaisiin, että konsernin tulosohjaus- valvonta- ja ylipäättään toimintaperiaatteet sovelletaan konsernissa kattavasti.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Kiinteistö Oy Pitkäkatu 43:n tilanne vaatii konsernijohdolta toimia ja Visit Hanko Finland Oy:n toimintaa olisi jatkossa tarkoituksenmukaista hoitaa kaupungin omana toimintana.

- Uponneen ja nostetun troolarin oikeuskäsittelyn yhteydessä on havaittu puutteita sekä kaupungin käytännön menettelytavoissa että sisäisen valvonnan järjestelmässä ja diaarirutiineissa. Tarkastuslautakunta edellyttää, että havaittuihin puutteisiin puututaan ja diaarirutiinit saatetaan kaupungin keskushallinnon toimesta kattavasti ajantasaisiksi sekä muutoinkin ohjeiden- ja sääntöjen mukaisiksi.

Siltä osin kuin tässä arviointikertomuksessa ei erikseen muuta todeta, tarkastuslautakunta katsoo, että on ryhdytty asianmukaisiin toimenpiteisiin vuoden 2024 arviointikertomuksen toteamusten johdosta.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi sekä pyytää kaupunginhallitukselta kuntalain mukaisen lausunnon toimenpiteistä joihin arviointikertomus antaa aihetta, valtuuston käyttöön lokakuun loppuun mennessä, ennen tulevan vuoden talousarvion käsittelyä.

Hangossa 3.6.2026

Jouko Kavander, puheenjohtaja

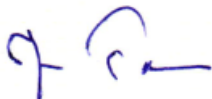

Fredrik Rantala, varapuheenjohtaja

Tora Bränn, jäsen

Aki Teeriniemi, jäsen

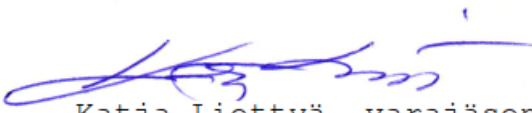
Juha Tarkka, jäsen

Katja Mäkelä, jäsen

Janina Kapanen, jäsen

Katja Liettyä, varajäsen

Riitta Suonurmi, jäsen